

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 2. Hominis dignitas, & excellentia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79340)

§. III.

Hæreditas terrena.

Postula à me, & dabo tibi gentes hæreditatem. Pl. 2. 8. Quia hæreditas propriè dicta solebat dividi inter fratres, & plerumque dividebatur sorte, & partes divisæ mensurabantur funiculis; ideo pro eodem accipitur hæreditas, pars, fors, funiculus, possessio. Belarminus hic.

Spiritus procellarum pars calicis eorum. Pl. 10. 7. Dicitur hæreditas calix: quia sicut calix in mensa, saltè in cœna Paschali, dividebatur inter convivas; ita hæreditas dividitur inter filios ejusdem patris. Idem hic.

Hæreditas, ad quam festinatur in principio. Eccl. Prov. 20. 21. Cajetanus sic exponit: hæreditas, quam filius juvenis ante mortem patris adire festinat, benedictione caret: quia ab eo regi, & conservari nequit, sed juveniliter dissipatur. Hinc illud: Si vultur es, ex-

pecta cadaver: Si vis hæreditate paternâ gaudere, expecta mortem patris. Exemplum in filio prodigo, qui præpropere portionem hæreditatis suæ à patre exigens, eam dilapidavit. Mystice Rupert. l. 4. in Gen. c. 10. homines mundani, quia festinant hæreditate terram, & frui præsentibus; amittunt bona futura, & hæreditatem coelestem. Corn. hic.

Vocavit servos suos, & tradidit illis bona sua. Matth. 25. 14. Bona sua, non aliena. O quot in Mundo testantur, & in hæredes suos bona, non sua, sed aliena, dividunt. Diez conc. 2. in Comm. Conf.

Cum scias humanitatem, bonitatem, & æquitatem, tui Domini; expertem eum tui testamenti facies? non facies eum cohæredem liberorum tuorum? induc eum in terrenam hanc hæreditatem; ut te, unâ cum tuis liberis, in coelestem illam hæreditatem inducat. S. Chrysol. t. 6. f. 2. de V. A.

TITULUS III. HOMO.

Creatio.

§. I.

Cur non faceret Deus hominem? quamvis eum peccatorem prænosceret; cum & stantem coronaret, & cadentem ordinaret, & surgentem adjuvaret semper, & ubique ipse gloriosus bonitate, justitiâ, clementiâ. S. Aug. lib. de catechiz. c. 18.

Homo dictus, quia ex humo factus est. S. Ild. Orig. l. 1. c. 1.

Homo ipse, propter quem omnia facta sunt in terra; perfectæ, hoc est, juvenilis ætatis, plasmatus esse credendus est. V. Beda t. 4. hexam.

Adam in sexta feria formatus est, in qua peccavit, & mortuus est, V. Beda in c. 2. Gen.

§. II.

Hominis dignitas, & excellentia.

Num. I.

*Est Monarcha, Dominus.**Ex Veteri, Novo, & Patribus.*

Presis piscibus &c. Gen. 1. 26. In quo consistit hic principatus? in rationis præstantia. S. Greg. Nyss. Or. 1.

Faciamus hominem ad imaginem nostram. ib. hoc est, illi rationis præstantiam tribuamus. Non inquit, faciamus hominem ad imaginem nostram, ut irascatur, concupiscat, & mereat. Perturbationes enim non cadunt in imaginem Dei; sed ratio perturbationum moderatrix, ac domina. Ad imperandum natus est homo; quid ergo perturbationibus servus? cur dignitatem abijcis? cur te peccato tradis in servitutem? cur te constituis mancipium diaboli? Idem ib.

Homo sævissimas quasque feras sibi ludum facit. Nihil est, ad quod ille arte non perveniat. Id. ib.

Ut fieremus ad imaginem Dei, dum principio procrearemur, obcinuimus: ut autem efficiamur ad ejus similitudinem; propolito, voluntateque, consequimur. Ex imagine habeo, quod ratione sim præditus; ex similitudine autem; ut bonus efficiar. *Estote perfecti, sicut & Pater vester celestis perfectus est.* Matth. 5. 48. Id. ib.

Nondum magna hæc, & pretiosa res, homo, Mundi dominus aderat. Id. l. de creat. hom. c. 2.

Propterea novissimus in hunc Mundum, post creaturam, introductus est homo; non ut vilissimus in extrema parte projectus; sed quem decebat genitum mox esse rectorem. Id. ib.

Anima hominis pro purpureo velamine vestita virtute est, quæ omnium ornamentorum regalium pretiosior approbatur: pro sceptro verò, beatitudine, & immortalitate, sustollitur; & regali sermone, justitiæ coronâ, decoratur. Id. c. 4.

O quale miraculum! sol fit, & nullum præcedit consilium: coelum quoque, cui nihil in creaturis visibilibus simile videtur, verbò solò perficitur; & opus tam mirabile, nec unde fiat, nec qualiter, intimatur. Ad hominis autem solius conditionem cum consilio quodammodo Conditor universitatis accedit. Id. ib.

Quod rectus est hominis habitus, & ad cælum sese extollens, sursumque respiciens; principalia hæc dona esse certissimum est, approbantiæ regiam potestatem. Denique quod solus ita formatus est, cæterorumque omnium pronus sunt corpora; manifesta differentia honoris ejus ostenditur: dum constet quidem illa hujus esse subiecta potentia; hunc autem supereminens existere dignitatis. Id. c. 8.

Ut, ingressurò in civitatem aliquam regem, operæ pretium est, præmittere satellites, alioque omnes; ut, bene adornatis palatiis, rex honestius ibi agat: ita simili modò regem, & principem

pem aliquem, rebus terrenis præfecturus DEus, prius omnem hunc ornatum fabricavit; & tandem præficiendum hominem introduxit: declarans factis istis; quāto honore animal hoc prosequatur. S. Chrysost. hom. 8. in Gen.

DEus fecit hominem principem omnium, quæ sunt super terram: & nihil super terram homine majus est; & omnia sub potestate illius sunt. S. Chrysost. ibidem.

¶ Quasi Angelus aliquis vivebat homo super terram, scilicet in paradiso; corpore quidem amictus, sed extra corporis necessitates constitutus: & sicut rex, paludamentis, & diademate, ornatus, & purpurâ vestitus. Id. hom. 13. in Gen.

Terror vestis - sit super cuncta animalia. Gen. 9. 2. S. Ambros. ep. 38. de feris loquens: Sæpe suspenderunt morsus suos revocante sonō vocis humanæ. Videmus innoxio canum dente lepores sine vulnere capi; leones quoque ipsos, si vox hominis resultaverit, prædā dimittere; pardos, atque ursos, incitari, ac revocari vocibus; Itā vehementius illos incitat linguæ (humanæ) flagellum.

Ut disponat orbem terrarum. Sap. 9. 3. Scilicet per Sapientiam: est enim homo positus in hoc Mundo, sicut rex in regno. S. Bonavent. hic.

Simile factum est regnum cælorum homini regi. Matth. 22. 2. Origen. hom. 20. hic: necesse est, ut regnum DEI simile sit homini regi: ut hominibus quasi homo apud homines loquatur. Rectè annectitur regi homo, ut reges homines se esse agnoscant. Sylveira hic q. 3.

Homo quidam erat dives. Luc. 16. 1. Et quis erat homo iste? nisi CHRISTUS. Et quomodo dives non erat, cui ministrabant Angeli? virtutes parebant, elementa serviebant? *Et habebat villicum.* Quem? nisi hominem; cui, ad colendum Mundum, tota fuerat commissa possessio. S. Chrysost. l. 12. f.

Quid est Mundus, nisi quidam agon plenus certaminum? - huius agonis instaurator utique omnipotens DEus est. Qui igitur agonem suscipit in hoc sæculo; nonne omnia præparat, quæ agonis sunt necessaria? Et tunc athletas vocat paratis præmiorum infulis certaturos ad coronam. - Terra exercitium est hominis. Cælum mihi thronus, in cælo sedes ejus. Ps. 10. 5. Non enim DEus supra elementum sedet; sed in corde hominis. Principium ergo mundani operis cælum, homo finis. Cælum de Mundo, homo supra Mundum. Illud enim Mundi portio, iste paradisi incola, Christi possessio. Cælum incorruptibile putatur, & præterit; homo corruptibilis habetur, & incorruptionem induit. Illius figura perit, iste quasi immortalis resurgit. S. Ambros. ep. 38. ad Horontianum.

Videbatur nihil elephantis natura habere robustius, nihil tam terribile, vel procerum; nihil tam ferum, quàm leones, vel tygrides sunt. Et hoc serviunt homini; & naturam suam humanâ institutione deponunt; obliviscuntur, quod nata sunt; induunt, quod jubentur. Quid multa? docentur ut parvuli, serviunt ut infirmi, ver-

berantur ut timidi, corriguntur ut subditi. S. Ambros. l. 6. hexam. c. 6.

Omnes in Christo regeneratos Crucis signum efficit reges: Sancti verò Spiritus unctio consecrat Sacerdotes: ut, præter istam specialem nostri ministerii servitutem, universi spirituales, & rationales Christiani agnoscant, se regii generis, & Sacerdotalis officii, esse consortes. Quid enim tam regium, quàm subditum DEO animum corporis sui esse rectorem? Et quid tam Sacerdotale, quàm vovere DEO conscientiam puram, & immaculatam pietatis hostias de altari cordis offerre? S. Leo l. 3. in annivers. die assumpt. ad Pontificat.

Vir quidem, cum sit imago, & gloria Dei, non debet velare caput. 1. Cor. 11. 7. Si ergo, qui non debet velare caput, imago DEI est; profecto quæ velatur, non est imago DEI, quamvis ejusdem animæ sit particeps. Quomodo ergo homo est imago Dei? secundum imperium, & potestatem. Quod perhibere etiam videtur vox divina, quæ dicit: *faciamus hominem ad imaginem, & similitudinem nostram.* Et modum subjungens, ait: ut dominetur &c. B. Theodoretus q. 20.

Anima regium quid præfert ex eo; quod liberò voluntatis arbitrio utitur. Pro purpura virtutem induta, quod omnium indumentorum est maxime regium; pro sceptro verò immortalitatis beatitudine nixa, pro regio diademate justitiæ coronâ honestata. Isid. Clarius l. 1. or. 58.

Quælibet persona humana, quædam est congregatio, quidam cætus, quoddam collegium, imò quoddam regnum; in quo diversæ potentia, scilicet sensitivæ exteriores; potentia intellectuales, memoria, intelligentia, voluntas; in quibus consistit imago DEI: quibus omnibus præest voluntas, tanquam domina, & regina; quæ tendit sequi consilium rationis, tanquam judicis. Tunc autem illud regnum bene regitur, quando inferiores potentia subduntur, & obediunt mediis, mediæ supremis, supremæ ordinatæ voluntati, voluntas soli Deo. S. Bonavent. l. 39. in Nat. B. V.

Virtus est gratuita unctio regalis promotionis. Sicut enim Reges, qui promoventur ad regna terrena, unguuntur; sic DEus Electos suos ungit unctio gratiæ, ad obtinenda regna cælestia, & terrena. Idem dicit. sal. c. 24. de virtutibus in communi.

Homo est nobilissima creatura, omnibus creaturis prælata, & summum bonum factum. Richardus à S. Vi. de Arca myst. l. 3. cap. 1.

Mundi domicilium non sine singulari elegantia concinnatum, atque in morem throni regalis exornatum, regem expectabat. Oportebat denique & hominem procreari, qui regali throno conveniret. S. Basilus Seleuc. or. 1.

Num. II.

Ab ipso DEO creatus.

Manus tua fecerunt me, & plasmaverunt me. Job. 10. 8. Notant Scripturæ Interpretes, in illa verba Gen. 1. 24. *producat terra animam viventem*; potuisse etiam terræ DEum præcepisse, ut produceret saltem hominis corpus (anima enim ejus ita perfecta est, ut à solo DEO formari possit.) cum sit ex limo formatum. Nihilominus ait cum psalmista Ps. 118. 73. *Job: manus tue fecerunt &c.* quod de perfectis illis animalibus non legimus. Idque etiam notavit S. Ambrosius in Ps. 118. ut inde operis dignitatem agnosceremus.

Formavit igitur Dominus DEUS hominem de limo terræ. Gen. 2. 7. Doultreman l. 1. c. 2. sect. 3.

Tantus amor terræ, tanta est dilectio nostri!

Dignatur præpinguis humi comprehendere molem

Divinis glebam digitis; nec sordida censet hærentis masse contagia.

Prudentius.

Tu formasti me, & posuisti super me manum tuam. Ps. 138. 5. Erat enim homo imago illa, quæ omnium maximè Sapientiam DEI debebat ostendere. De Tusso in Eccl. cap. 1.

Quincta, dixit, & facta sunt. Cum verò facere hominem decernit, hoc, quod reverenter pensandum est, præmittit dicens: *faciamus hominem &c.* Neque enim de eo, sicut de rebus cæteris, scriptum est: *fiat, & factum est*: neque ut aquæ volatilia, sic terra hominem protulit; sed, priusquam fieret, *faciamus* dicitur: ut videlicet, quia rationalis natura condebatur, quasi cum consilio facta videretur, quasi per studium de terra plasmatur. S. Gregor. mor. l. 9. c. 27.

Cætera dixit, & facta sunt; mandavit, & creata sunt; Ut homo fiat, specialis DEI accedit hortatus: ut tanquam laborantis DEI in hujus munere creaturæ significaretur operatio. DEus quidem expers laboris est; sed tamen Scripturæ verba quid aliud, nisi studiosam, tui ob gratiam, operationem ejus ostendunt. S. Ambrosius, c. 10. in Ps. 118.

Homo lyra est, & multarum vocum instrumentum; ad concentuum suavitatem aptissimum summi DEI compositum manibus. Clemens Alex. adhort. ad Gentes.

Limus in manus Dei, quæcunque sunt, pervenit; satis beatus, est solum modo contactus. Itaque toties honoratur, quoties manus Dei patitur. Tertull. l. de resurr.

Quantum cæteris creaturis præstet homo, dignitate virtutis, ex ipsa reverentia discitur Creatoris: dum per omnia *dixit DEUS, fiat, & facta sunt*; creare verò hominem, cum quadam æterni consilij deliberatione voluerit, dicens: *faciamus &c.* S. Isidorus sent. l. 1. c. 11.

Cum universum conderet orbem terrarum, & omnia, quæ in illo sunt, à principio ipse dixit & facta sunt; ipse mandavit, & creata sunt. Ps. 148. 5. Non aliter Angelorum naturam, quam cujuscunque vermiculi, creavit; non amplius laboravit. At verò cum hominis naturam plasmare vellet: ut ostenderet, qualis esset, quem facere volebat quantumque eum diligeret, ait: *faciamus hominem.* S. Laurent. Just.

Num. III.

Homo quantum à DEO honoratus, & æstimatus.

Fussit illum Dominus venundari, & uxorem ejus, & filios &c. Matth. 18. 25. O quanti æstimat DEus hominem! cum eum venundari jussit, ut tam ingentem recuperaret summam: quando homo adeo parvi æstimat DEum, ut de vendito non magnam recipiat summam. Naxera in Jos. 17. §. 15.

Jure homo est DEO charus: quoniam ejus figmentum homo est. Clemens Alex. pad. l. 1. c. 3.

Gratias Domino DEO nostro, qui hujusmodi opus fecit, in quo requiesceret. Fecit cælum; non lego, quod requieverit: fecit terram; non lego, quod requieverit: fecit solem, lunam & stellas; nec ibi lego, quod requieverit: sed lego, quod fecerit hominem, & tunc requieverit; habens, cui peccata dimitteret. Aut forte tunc jam futuræ Dominicæ Passionis præcessit mysterium, quod revelatum est; quia requiesceret Christus in homine, qui requiem sibi prædestinabat in corpore pro hominis redemptione. S. Ambrosius hexam. l. 6 c. 10.

Nostre naturæ primitias obtulit Patri: & oblatum donum miratus est Pater: quod & tanta dignitas offerebat; & quod offerebatur, nullâ maculâ fœdabatur. Nam, & suis manibus suscepit oblatum, & suæ sedis fecit esse participem; & quod plus, ad partem suæ dextere collocavit. Cognoscamus, qui est ille, qui audit: *sed à dexteris meis.* Quæ natura est; cui DEus dixit: esto meæ particeps sedis. Illa natura est, quæ audit: terra es, & in terram ibis. Non enim ad omnem gloriam cælos transisse suffecerat, non cum Angelis stare; sed cælos transivit, supra Cherubim ascendit, ultra Seraphim elevatur: nec antè stetit, nisi sedem Dominicam meruisset. S. Chrysost. l. de Asc. D.

Homo est chara possessio Dei. Id. hom. 27. c. 25. in Matth.

Quæ oratio, quæ mens, quantum honorem DEus humano generi exhibuit, mirificum profectò, & admirandum, explicare poterit? quis Angelus? quis Arch-Angelus? nihil quod in cælis est, nihil quod in terra: Et profectò, in hoc quoque Domini videre licet benignitatem; qui, cum nemine nostrum indigeat, refecti sibi tamen vicem dicit, cum animam nostram non neglexerimus. Idem hom. 10. in Joan.

Mira

Mira quærentis DEI dignatio! magna dignitas hominis sic quæsit! S. Bernardus l. 1. in Adv.

Quid sumus nos? nisi Magni Musici DEI quædam instrumenta. Unde & in cytharis, & in organis, quæ profecto corda, & corpora nostra sunt, Dominum laudare iubemur. Ipse quoque Dominus noster Musicum DEI Patris maxime instrumentum est, cui dicit idem Pater, dum secundum corpus in sepulchro jacet: *exurge gloria mea, exurge psalterium, & cithara*. Psal. 56. 9. Rupertus lib. 1. in Joan 1.

Summæ dignitatis est homo. Video, quantum sit cælum, terra, sol, & luna; nec tamen placuit in iis Domino, sed in homine, requiescere. S. Macarius hom. 15.

Vide plura tit. Honor. §. 6.

Num. IV.

Homo cur ultimò creatus.

In omnibus rebus præstantiora sunt, principia, & finis. Si domum consideres, potiora omnibus fundamenta, & culmina. Si agrum, satio, & messis; plantatio, & vindemia. Ita ergo & cælum primò est conditum, novissimum homo, quasi quædam cœlestis in terris creatura. Rectè ergo in constitutione Mundi primum cælum, & novissimum cælum; in quo, quod ultra cælum est, DEUS cœli est. Denique de eo magis accipitur: cælum mihi thronus. Non enim DEUS supra elementum sedet; sed in corde hominis. Principium ergo operis Mundani cælum, finis homo. Cælum de Mundo; homo supra Mundum: illud enim Mundi portio; iste paradisi incola, Christi possessio &c. S. Ambrosius ep. 38.

Qui convivium adornat, ut ille Evangelicus dives, - utique omnia prius præparat; tauros, & saginata, occidit; & tunc amicos ad cœnam invitat. Prius ergo, quæ leviora sunt, parantur; & tunc rogatur honoratio. Unde & Dominus homini antè animalium cœterorum præparavit epulas; tunc ipsum, quasi amicum, ad suum vocavit convivium. Et verè amicum: quasi charitatis divinæ participem, & hæredem gloriæ. Id. ep. 38.

Consentaneum non erat, Imperatorem existere prius; quàm eos, quibus esset in potestate præficiendus. Idcirco universitatis hujus Creator ei, qui imperaturus erat, quandam sedem regiam præstruxit. Ea verò terra erat, & insulæ, & mare, & ipsum cælum: atque iis in palatibus omnis generis opes conditæ sunt. S. Gregor. Niss. de opif. hom. c. 2.

Anima inertissima, & rudissima, generi piscium obvenit; post volueria, & terrestria acrioribus jam sensibus prædita; postremus homo creatus est, cui conditor mentem eximiam donavit, quæ sit ceu animæ anima; quemadmodum pupilla in oculo: nam hanc quoque naturæ scrutatores dicunt esse oculi oculum. In his autem, quæ successivè generantur, ordo hic est; ut natura, incipiens à vilissimis, definat in præstantissima omnium. Nihil enim è terra genitum

DEO similis, quàm homo. Philo Jud. lib. de Mundi opif. c. 1.

Num. V.

Homo parvus Mundus epitome Creaturarum.

Homo ex rerum universitate compositus, alter in brevi quodam modò creatus est Mundus. S. Isidorus, l. 1. sent. c. 8.

Quàm parva, atque indigna, nonnulli externorum de magnificentia hominis suspicati sunt, qui eum collatione Mundi hujus extollere putaverunt; dixerunt enim, parvum Mundum esse hominem. S. Greg. Niss. l. de creat. hom. cap. 17.

DEUS fecit, ut aliquis Doctor; qui fecit aliquem librum; & post in fine libri totum epilogat in uno capitulo. Ita DEUS fecit Mundum, ut librum magnum: in quo qui vult legere, potest ibi legere divinam potentiam in creatione, DEI sapientiam in ordinatione, misericordiam in conservatione. Fecit omnes creaturas corporales, & Spirituales; & ultimò hominem, qui participat cum omnibus creaturis, tam spiritualibus, quàm corporalibus; cum lapidibus in esse; cum plantis in esse, & vivere, & sentire; cum Angelis intelligere. S. Vincent. Ferr. l. 1. Epiph.

Ut propriè dicere liceat, hominem esse omnia, terrenam, aquaticam, volucrem, cœlestem. Philo Jud. de opif. c. 4.

Num. VI.

Hominis dignitas ob Incarnationem Christi, & labores.

Delicia mea, esse cum filiis hominum. Prov. 8. 31. Potius sunt ei deliciae esse cum filiis hominum, quàm cum Angelis: quia de his, quæ aucupio, vel venatione, capiuntur, sunt deliciae ciborum, non de domesticis. Et ipse quidem venatione prædicationis, & aucupio crucis, cepit homines. Hugo Card. hic.

Quis mihi det te fratrem meum. Cant. 8. 1. Vult sponsum foris sponsa invenire, & deosculari, quia concupiscit sub lege posita, ut per carnem appareat; ut ei per amorem serviat, cui prius, non accepta gratia, plus timore, quàm amore, serviebat. Post cujus osculum jam à nemine despicitur: quia, postquam Christus venit, & Fidelibus suis spiritum libertatis infudit; ab ipsis etiam Angelis Ecclesia honoratur. Hinc est, quòd Josue angelum adoravit. Jos. 5. 15. Joanni verò volenti se adorare dixit Apoc. 22. 9. *vide, ne feceris: conseruus enim tuus sum &c.* S. Gregor. hic.

Conferens in corde suo. Luc. 2. 19. Conferamus Dei dignationem, & hominis dignitatem; DEI humilitatem, & hominis exaltationem. Quantum potuit altitudo divina inclinari, & infirmitate humanâ provehî; ut illa istam susciperet, ista verò susciperetur in illa: ut DEUS homo fieret DEUS. Si conferamus, exultabimus, amabimus; & apponetur confidentia, nè aliquâ desperatione frangamur. Simon Cass. l. 2. c. 21.

In

In brevi poterat patri negotium; & poterat tantus labor abbreviari ad solum CHRISTI verbum; sicut factus Mundus, & disposita cuncta ad ejus imperia. Sed elementario Mundo dignior est rationalis homo. S. Cyprianus de Nat. Dom.

Hoc utique consideranti mihi, fiducia est dicere; non homo minor paulò minus est Angelis; non utique tantum æqualis angelis, sed superior Angelis: quia homo DEus, & DEus homo, non Angelus. S. August. solil. c. 8.

Unde DEus humana patitur, inde homo ad divina sublevatur. S. Gregor. lib. 4. hom. 2. in Luc.

Antè DEus ornavit terram, quàm coelum: tanquam si terra ante coelum ditata sit Christi mysterio & adventu. Propterea ante coelum ornat, quoniam ante angelos terra, & terrâ genitum homines, DEum per carnem vidimus &c. Anastasius Sinaita l. 4. in Gen.

Dignissima quidem facta humana natura; non tamen vilefacta divina. Amator æternus, & omnium hominum DEus, divinè amat omne, quod sui amoris fuscipibile fecit. Simon Cass. l. 4. c. 2.

Stupenda res! Dedit tibi DEus animam, quâ ipsi similis fieres. Dedit corpus, cujus ipse DEus similitudinem assumpsit: ut non tantum se sibi, sed & se sibi, admirabili charitatis inventò conformaret: quod Theologi plures censent facturum DEUM fuisse, licet primus homo non peccasset. Masenius in duce vitæ de sine hom.

§. III.

Varia de præstantia Hominis.

MANUS tuæ plasmarunt me. Job. 10. 8. Manus dicit pluraliter, non manu. At verò alibi ait: ego manu meâ solidavi coelum, & manus mea fecit hæc. In hominis constitutione videtur non abundare, quod toti Mundo, ut fieret, abundavit. Coelum una firmavit manus, ut scriptum est; & utraque DEI manus hominem figuravit, ut legimus. Coelum non ad similitudinem, homo ad similitudinem. Angeli enim ad ministerium; homo ad imaginem. Et ita ut & Angeli ad imaginem; Scriptura tamen de homine locuta est, quod sit ad imaginem. Habemus enim aliquid, quod fortasse Angeli non habeant: ubi enim abundavit peccatum, superabundavit gratia. Nobis est natus Christus ex Virgine. Nobis carnem suscepit; imò potius nos in illa carne suscepit, quando Filium hominis in DEI sede constituit. Non lego Angelos in DEI sede, nisi stantes, nisi ministerium deferentes. Filius ergo hominis ad dexteram DEI, non Angelus, non Arch-Angelus; nec Cherubim, & Seraphim. Illi laudant; Filius hominis sedet. S. Ambros. in Pl. 118. oct. 10. Manus tuæ fecerunt me.

Seraphim stabant super illud. II. 6. 2. S. Bernardus f. 3. de verb. II. in duobus Seraphim duplicem arbitror intelligi creaturam rationalem; angelicam scilicet, & humanam. Sed quâ causâ DEUS humanam sic extollit naturam, ut certare

cum angelis, iisque supremis, de amore, & laudibus, DEI possit? Respondet: ad contumeliam tuam o superbe, qui creatus inter angelos stare non meruisti. Ecce rex noster novus in terra Angelos fabricaturus advent: atque, ut tabefcas amplius, non qualescunque, nec inferioris alicujus ordinis, sed Seraphim. Cum enim ipse fuerit Seraphim, atque ex illa sublimitate in tam abjectam vilitatem suâ arrogantia lapsus fuerit; non potest non plurimum erubescere, cum videt hominem, tam humilem creaturam, alis gratiæ, & ardentis amoris, suæque demissione, penetrare in sedem, quâ ille per suam superbiam excidit. Didacus Niss. fer. 2. D. 3. Quadr.

V. dete, nè contemnatis unum ex his pusillis. Matth. 18. 10. Multideo non curant, nec metuunt, alios scandalizare: quia parvi pendunt eorum personam; nec attendunt dignitatem nature ad DEI imaginem facta; ac pretium sanguinis Christi pro ipsis effusi. Consideremus ergo dignitatem animæ rationalis, & beatitudinem, ad quam condita est: & quanta pro ejus salute tota Trinitas fecit; quanta Christus sustinuit; quanta beneficia contulit: inter quæ est superdignissimum Corporis, & sanguinis sui Sacramentum. Et sic fiet, ut neminem aspernemur. Dionysius Carth. hic.

Homo quidam fecit cenam magnam. Luc. 14. 19. DEUS homo dicitur, quod hominis creator sit. Et, cum homo omnium illius operum sit primum, & excellentissimum; ipse, in tantæ rei significationem, nomen hominis sibi ultro assumpsit. Homo quoque dicitur, quod hominem cumprimis diligit. Homo denique vocatur; quod Filium unigenitum hominem, hominum redimendorum gratiâ, induere voluerit. Cumque Filius Patri divinitate per omnia æqualis, simulque homo, sit; Pater, qui idem prorsus est, quantum ad divinitatem cum Filio; similis quoque secundum humanitatem esse desiderat. Beatus D. 2. Pent.

Cognosce te anima, quia non de terra, non de luto es: quia insufflavit in te DEus, & fecit in animam viventem. Opus est magnificum, est homo, DEI generatione inspiratum. S. Ambros. in Pl. 118. f. 10.

Rectè ergo novissimus, quasi totius summa operis, quali causa Mundi, propter quem facta omnia; quasi omnium habitator elementorum. Inter feras vivit, cum piscibus natat, super aves volat, conversatur cum Angelis; terram inhabitat, & cælo militat; sulcat mare, aere pascitur; cultor soli, viator profundi; piscator in fluctibus, in aere auceps, in cælo hæres, Christi cohares. Idem ep. 38.

Cum omnia opera sua laudaverit DEUS, coelum, terram, maria, noctem, & diem; ubi ad hominem ventum est, solus non videtur esse laudatus, propter quem omnia generata sunt. Quæ causa est? nisi fortè ea: quia alia in specie sunt, homo in occulto. Nihil in bestis plus reperias, quàm quod videtur: in homine nihil est inferius, quàm quod videtur. Qui, cum ex animo constet, & corpore; hoc utique in eo servit,